

Verhuisstromen van en naar Zaanstad

Factsheet | maart 2018

In het tijdvak 2015 en 2016 verhuisden 6.155 huishoudens naar Zaanstad. Huishoudens met lage inkomens vormen hierbinnen de grootste inkomensgroep en de instroom van deze groep is sinds enkele jaren stabiel. Toch heeft meer dan de helft van alle instromers in de periode 2007- 2016 een midden- of hoog inkomen. Overigens staat er ieder jaar een ongeveer even groot vertrek van huishoudens met een laag inkomen tegenover. Amsterdammers vormen met 36% de grootste groep binnen de instroom en dit geldt voor alle inkomensgroepen in vergelijkbare mate. Verder heeft de helft van zowel de instroom als de uitstroom een Nederlandse achtergrond en is een groot deel jong, alleenwonend en middelbaar opgeleid.

De gemeente Zaanstad wil graag meer inzicht in de verhuisstromen in en uit Zaanstad. Er bestaat het beeld dat Zaanstad een relatief grote instroom heeft van huishoudens met een laag inkomen vanuit Amsterdam.

In het kader van het onderzoek 'Wonen in de Metropoolregio Amsterdam' en de voorlopers hiervan maakt OIS Amsterdam iedere twee jaar een verhuizingenbestand aan. Er zijn verhuizingenbestanden beschikbaar voor de periodes 2007-2008, 2011-2012, 2013-2014 en 2015-2016. De gegevens in deze bestanden geven inzicht in de verhuisstromen in de Metropoolregio Amsterdam en kunnen voor Zaanstad antwoord geven op de volgende hoofdvraag:

- "In welke mate trekt Zaanstad bewoners aan met een sterkere of zwakkere sociaal-economische positie? En welke rol speelt Amsterdam hierin?"

Totaalbeeld verhuisbewegingen

80%
verhuist niet

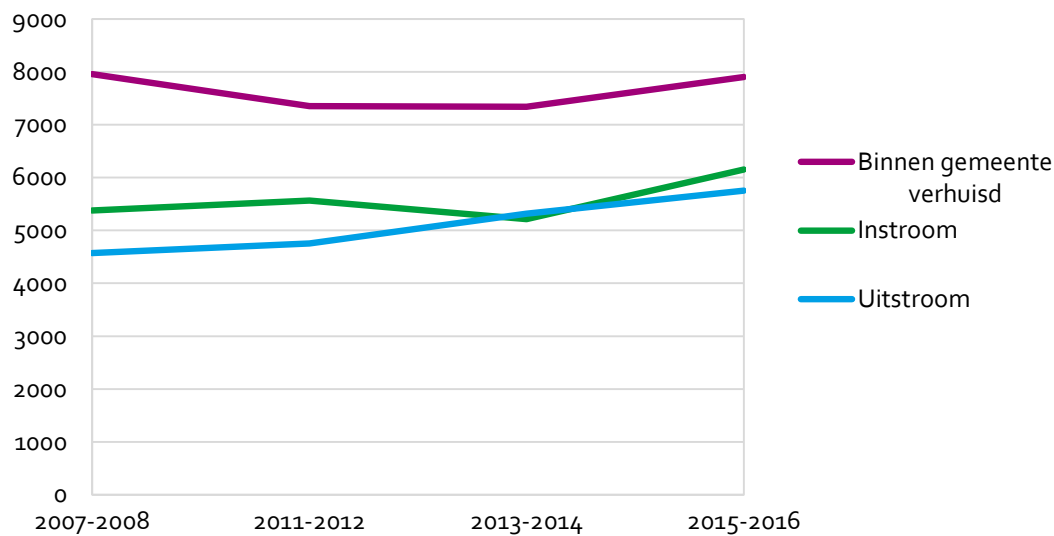
In de periode 2015-2016 is 80% van de huishoudens niet verhuisd. Eén op de vijf huishoudens is wél verhuisd. Dit komt overeen met het beeld bij eerdere metingen.

Gedurende de gehele periode 2007-2016 vonden de meeste verhuisbewegingen plaats binnen de eigen gemeente. Het aantal verhuizingen binnen de gemeente Zaanstad lag in 2015-2016 (7.901) ongeveer even hoog als in 2007-2008 (7.960), nadat in de tussenliggende jaren sprake was van een kleine afname van het aantal verhuizingen binnen de gemeente (Figuur 1).

In totaal hebben in 2015-2016 6.155 huishoudens zich van buiten de gemeente gevestigd in Zaanstad. Daar staat het vertrek van 5.752 huishoudens tegenover. Tussen 2007 en 2016 zijn zowel de instroom als de uitstroom toegenomen. Het valt op dat, vergeleken met andere gemeenten, de verhuizingen tijdens de crisisjaren niet zo sterk zijn teruggelopen. In Zaanstad geldt dat vooral voor de binnengemeentelijke verhuizingen.

Gedurende het grootste deel van de periode 2007-2016 was de instroom groter dan de uitstroom. Alleen in 2013-2014 was er sprake van een tijdelijke dip in de instroom, en verlieten er meer huishoudens Zaanstad (5.318) dan dat er binnenkwamen (5.211).

Figuur 1. Verhuisbewegingen Gemeente Zaanstad, 2007-2016 (in absolute aantallen huishoudens)

Waar komen Zaanstedelingen vandaan en waarheen vertrekken ze?

36%
instroom uit
Amsterdam

Zaanstad lijkt een positie in te nemen als schakel tussen Amsterdam en de rest van de regio en daarbuiten. Zaanstad ontvangt per saldo 2.201 huishoudens uit Amsterdam en verliest per saldo 1.519 huishoudens aan andere gemeenten binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en 1.670 huishoudens aan gebieden buiten de MRA, waaronder ook het aangrenzende Castricum.

In 2015-2016 was 36% van de totale instroom (2.201 huishoudens) afkomstig uit Amsterdam (Figuur 2). De Amsterdamse instroom ligt zowel absoluut als relatief op een vergelijkbaar niveau als in 2007-2008 (2.028 huishoudens, 38%). In de tussenliggende crisisjaren nam de instroom vanuit Amsterdam juist sterk af (1.638 huishoudens in 2013-2014, 31%). De afname van de Amsterdamse instroom gedurende de crisis is ook sterker vergeleken met de instroom vanuit andere herkomstgebieden.

De belangrijkste herkomstgebieden binnen Amsterdam zijn het aan Zaanstad grenzende Noord-West (246 huishoudens) en de westelijk gelegen gebieden Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken (182), Oud-West/De Baarsjes (174) en Osdorp (154). Deze gebieden vertegenwoordigen samen 34% van de Amsterdamse instroom.

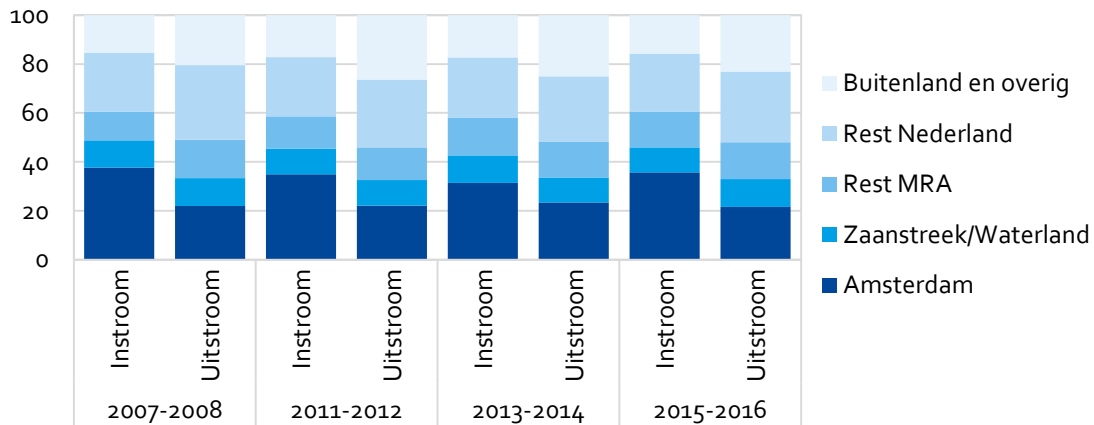
Een groot deel van de nieuwe huishoudens in 2015-2016 (1.456, 24%) is afkomstig uit overige delen van Nederland, buiten de MRA. Het absolute aantal instromers uit de rest van Nederland is toegenomen sinds 2007-2008, maar het aandeel van deze groep binnen de totale instroom bleef gedurende de hele periode stabiel.

Vanuit de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland zijn in 2015-2016 626 huishoudens naar Zaanstad verhuisd; 10% van de totale instroom. De instroom van deze groep is gedurende de periode 2007-2016 redelijk stabiel gebleven. Daarnaast zijn 904 huishoudens (15%) afkomstig uit overige delen van de MRA. De instroom van deze groep nam absoluut toe sinds 2007-2008 (626 huishoudens). Het relatieve aandeel van deze groep binnen de totale instroom nam toe tussen 2007 (12%) en 2014 (15%), maar bleef tussen de laatste twee metingen stabiel. Terwijl in de crisisjaren de instroom vanuit Amsterdam afnam zien we dus juist een groeiende instroom vanuit de rest van de Metropoolregio gedurende dezelfde periode. De overige 16% van de instroom in 2015-2016 (968 huishoudens) betrof verhuizingen vanuit het buitenland of overige opvoer.

Kijken we naar specifieke gemeenten, dan zijn in 2015-2016 na Amsterdam de belangrijkste

herkomstgemeenten Wormerland (312 huishoudens), Purmerend (171), Almere (151), Alkmaar (136), Haarlemmermeer (133) en Haarlem (122).

Figuur 2. Totale instroom naar herkomstplaats en totale uitstroom naar bestemming, 2007-2016 (in procenten)

Van de vertrekkers uit Zaanstad heeft in 2015-2016 meer dan de helft ook de Metropoolregio Amsterdam verlaten: 1.670 huishoudens (29% van de uitstroom) vertrokken naar elders in Nederland en 1.323 huishoudens (23%) betroffen uitstroom naar het buitenland of overige afvoer (Figuur 2).

Daarnaast is er sprake van een relatief grote uitstroom richting Amsterdam; met 1.240 huishoudens 22% van de totale uitstroom. De uitstroom naar Amsterdam is bij alle metingen echter lager dan de instroom vanuit Amsterdam. In 2007-2008 was de Amsterdamse instroom (2.028 huishoudens) zelfs twee keer zo groot als de uitstroom (1.003). In de crisisjaren werd dit verschil tijdelijk kleiner: 1.248 vertrekkers tegenover 1.638 instromers in 2013-2014. Tussen de laatste twee metingen bleef de uitstroom naar Amsterdam echter stabiel terwijl de instroom juist sterk toenam.

De overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland ontvangen 11% van de uitstroom (656 huishoudens) en 15% (863 huishoudens) vertrok naar elders in de Metropoolregio Amsterdam. Hoewel de uitstroom vanuit Zaanstad in absolute zin toenam tussen 2007-2016, zien we door de tijd geen grote veranderingen in de verdeling van de uitstroom over de verschillende bestemmingen.

Verhuisbewegingen naar inkomen

Van de totale instroom in 2015-2016 had 35% (2.134 huishoudens) een laag inkomen: tot de EU-grens van € 36.165 (Figuur 3). Verder heeft 23% van de totale instroom (1.417 huishoudens) een middeninkomen (EU-grens tot 2 keer modaal, € 72.330) en 15% (938 huishoudens) een hoog inkomen (minstens 2 maal modaal). Van de overige 27% is het inkomen echter onbekend¹; voor de eerdere metingen zijn wel inkomensgegevens beschikbaar. Het vervolg van deze analyse beperken we om die reden tot de metingen voor 2007-2008, 2011-2012 en 2013-2014.

Opvallend is dat in 2013-2014 de instroom en uitstroom van huishoudens met een laag inkomen nagenoeg gelijk zijn, zowel absoluut als relatief. In de twee voorgaande

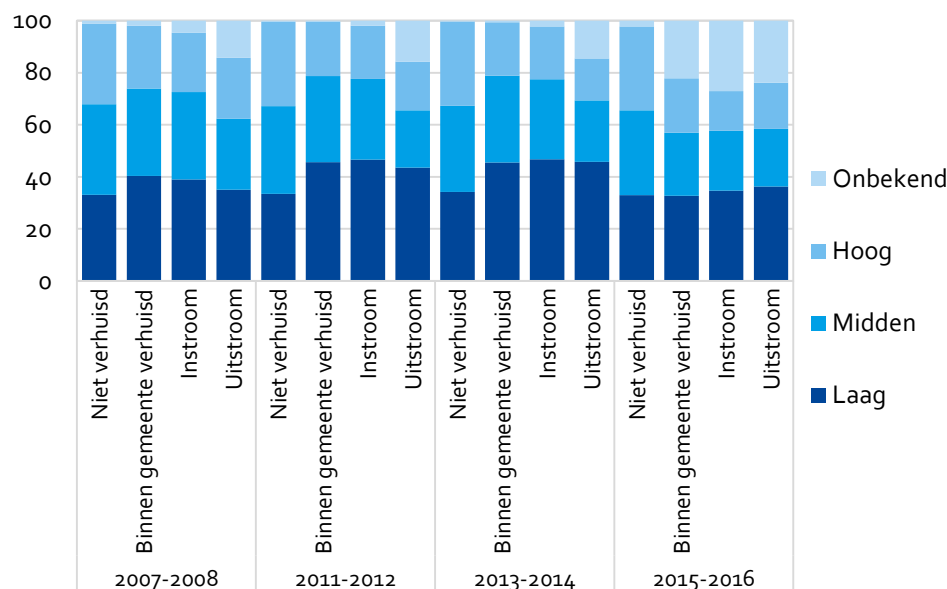
¹ De meest recente inkomensgegevens zijn van 2014. Deze zijn aan het bestand van 2015-2016 gekoppeld, maar bij een wijziging in het huishouden (wat vaak het geval is bij verhuizingen) is het inkomen onbekend.

**47%
instroom
heeft laag
inkomen**

meetperioden was de instroom van lage inkomensgroepen zowel absoluut als relatief iets groter dan de uitstroom. Verder valt op dat huishoudens met een laag inkomen relatief vaker verhuizen, terwijl huishoudens met hoge inkomens juist relatief het vaakst niet verhuisd zijn.

In 2007-2008 was de instroom redelijk evenwichtig verdeeld over de drie inkomensgroepen: van de in totaal 5.397 huishoudens had 39% een laag inkomen (2.101 huishoudens), 34% (1.800 huishoudens) een middeninkomen en 23% (1.230 huishoudens) een hoog inkomen. In de twee daaropvolgende metingen nam het aantal huishoudens met een laag inkomen toe tot 2.437 huishoudens in 2013-2014, ofwel 47% van de totale instroom. Bijna de helft van de instroom naar Zaanstad bestaat daarmee uit huishoudens met een laag inkomen. Dit ligt iets onder het aandeel van deze groep binnen de totale bevolking van Zaanstad (49%). De instroom van huishoudens met middeninkomens daalde tussen 2007 en 2014 naar 1.600; een relatieve afname van 3%. Ook het aantal instromende huishoudens met hoge inkomens daalde tussen 2007 en 2014 naar 1.061 (-3%).

Figuur 3 Verhuisbewegingen naar inkomenscategorie, 2007-2016 (procenten)

De uitstroom van huishoudens met een laag inkomen nam tussen 2007 en 2012 sterk toe van 1.603 tot 2.593, maar daalde vervolgens licht tot 2.432 in 2014. Over de gehele periode 2007-2014 is het aandeel van de lage inkomenscategorie binnen de totale uitstroom toegenomen met 11%.

De uitstroom van huishoudens met een middeninkomen daalde tussen 2007 en 2012 van 1.249 tot 1.046 en nam vervolgens weer toe tot 1.256 huishoudens in 2014. Het aandeel van deze groep binnen de totale uitstroom nam over de hele periode met 3% af. De uitstroom van huishoudens met een hoog inkomen daalde tussen 2007 en 2014 absoluut van 1.071 tot 860 en relatief met 7%.

Waar komen lage, midden- en hoge inkomensgroepen vandaan?

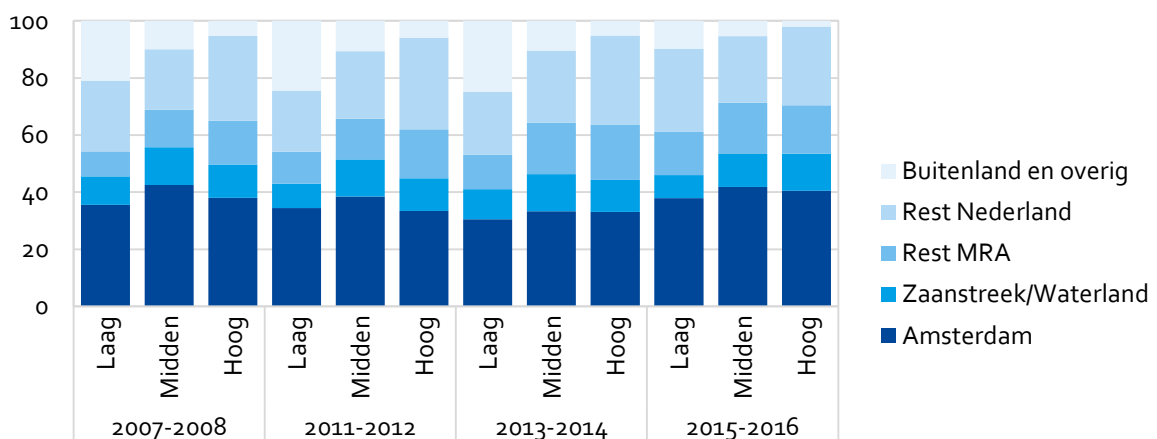
Alle
inkomens-
groepen
even vaak
uit
Amsterdam

Wanneer we de instroom per herkomstregio uitsplitsen naar inkomensgroep zien we dat binnen alle inkomensgroepen Amsterdammers de grootste groep vormen, in lijn met de totale instroom: 31% van de lage inkomens en 33% bij de midden- en hoge inkomens in 2013-2014. Wel is er bij alle inkomensgroepen sprake van een afname van het aandeel Amsterdammers sinds 2007-2008: dit was toen respectievelijk 36%, 42% en 38%.

De belangrijke rol die Amsterdam binnen de instroom naar Zaanstad speelt beperkt zich dus niet tot een specifieke inkomensgroep en is voor midden- en hoge inkomens zelfs iets sterker dan bij lage inkomens. Wanneer we de Amsterdamse instroom apart bestuderen blijkt het aandeel huishoudens met een laag inkomen hierbinnen met 45% iets lager te liggen dan bij de totale instroom het geval is. Midden- en hoge inkomens zijn binnen de Amsterdamse instroom juist iets sterker vertegenwoordigd (beiden 1% meer dan gemiddeld).

Verder valt vooral op dat huishoudens met een laag inkomen relatief veel vaker rechtstreeks uit het buitenland afkomstig zijn, en wat minder vaak uit de rest van de MRA of elders uit Nederland. Hoge inkomens komen juist bovengemiddeld vaak uit andere delen van Nederland dan de MRA.

Figuur 4. Instroom naar herkomstplaats en inkomenscategorie, 2007-2016 (in procenten)

Kijken we naar specifieke gemeenten, dan levert Amsterdam in 2013-2014 in absolute zin de meeste instromers met een laag inkomen (744 huishoudens), gevolgd door Purmerend (99), Wormerland (95), Almere (56) en Alkmaar (49). Afgezet tegen de totale instroom komen vanuit Alkmaar en Oostzaan (beiden 51%) relatief veel huishoudens met een laag inkomen naar Zaanstad, gevolgd door Amsterdam en Almere (beiden 45%). Vanuit deze gemeenten verhuizen ook beneden gemiddeld veel huishoudens met een hoog inkomen naar Zaanstad.

Ook bij de instroom van midden – en hoge inkomens is Amsterdam in absolute zin koploper, met respectievelijk 532 en 351 huishoudens. Kijken we naar alle gemeenten met een totale instroom van minimaal 75 huishoudens, dan leveren Amstelveen (29% van de instroom), Haarlem (28%) en Wormerland (26%) relatief de meeste huishoudens met hoge inkomens. Bij middeninkomens scoren Amstelveen en Haarlem (41%), Almere (37%) en Oostzaan (35%) hoger dan gemiddeld.

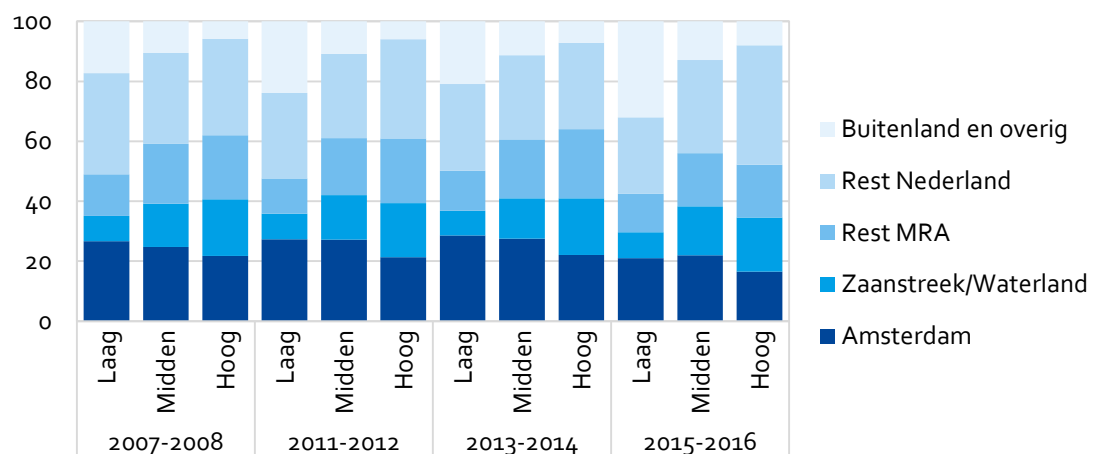
Waarheen vertrekken lage, midden- en hoge inkomensgroepen?

Lage
inkomens
vaker naar
buitenland

Bij de uitstroom zien we een paar opvallende verschillen in de belangrijkste bestemmingen tussen de drie inkomensgroepen (Figuur 5). We beperken ons wederom tot de periode 2007-2014, omdat hier van ongeveer even veel huishoudens het inkomen bekend was.

Huishoudens met een laag inkomen vertrekken relatief vaak naar het buitenland: 21% in 2013-2014 (507 huishoudens), vergeleken met 11% bij middeninkomens (142 huishoudens) en 7% bij hoge inkomens (62 huishoudens). Huishoudens met een laag inkomen verhuizen minder vaak naar de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland (8% in 2013-2014, 201 huishoudens) dan midden- (14%, 170 huishoudens) en hoge inkomens (19%, 162 huishoudens), en vertrokken ook minder vaak naar de rest van de MRA: 13% (326 huishoudens), vergeleken met 20% bij middeninkomens (247 huishoudens) en 23% bij hoge inkomens (199 huishoudens). Amsterdam trok in 2013-2014 verhoudingsgewijs ongeveer even veel lage (29%, 694 huishoudens) als middeninkomens (28%, 345 huishoudens), maar wel iets minder huishoudens met een hoog inkomen (22%, 190 huishoudens). Door de tijd heen blijven deze patronen grotendeels stabiel.

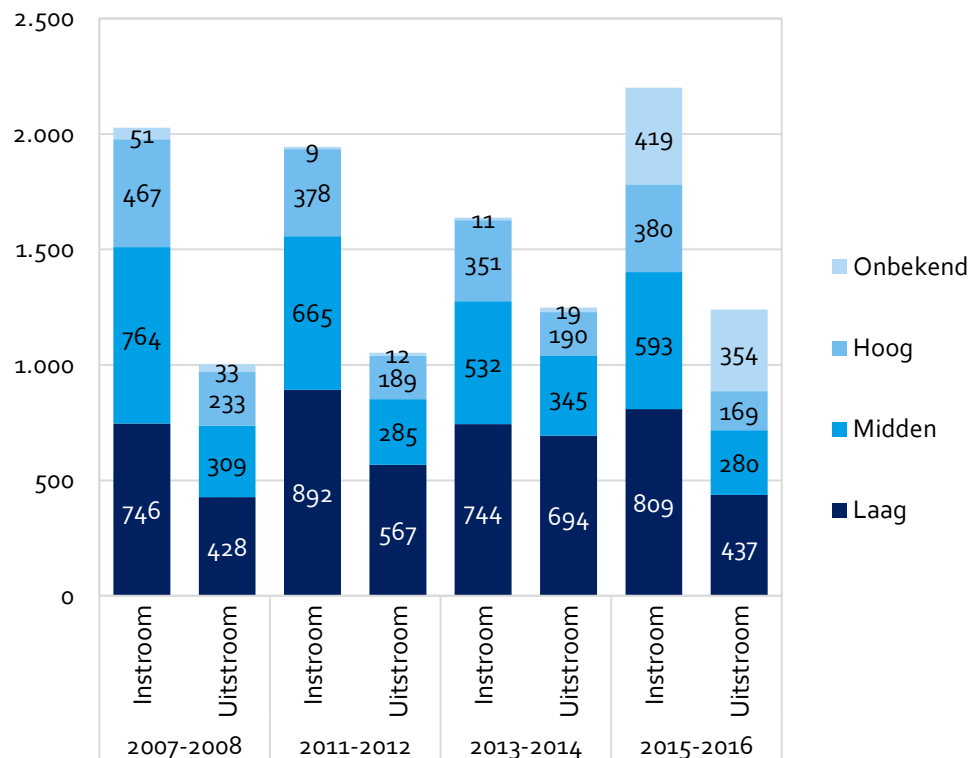
Figuur 5. Uitstroom naar vestigingsplaats en inkomenscategorie, 2007-2016 (in procenten)

Verhuisbewegingen tussen Amsterdam en Zaanstad naar inkomen

Figuur 6 toont de verhuisbewegingen naar inkomenscategorie tussen Amsterdam en Zaanstad. Opvallend is dat tussen 2007-2008 en 2011-2012 de totale Amsterdamse instroom licht afnam, maar het aantal instromers met een laag inkomen toenam van 746 tot 892 huishoudens. Tussen 2011-2012 en 2013-2014 daalde dit aantal juist weer tot 744. In lijn met het totaalbeeld zien we dat de instroom van lage inkomensgroepen vanuit Amsterdam in alle vier de perioden veel groter was dan de uitstroom naar Amsterdam. Enkel in 2013-2014, toen er sprake was van een algehele dip in de instroom, hielden de Amsterdamse instroom en uitstroom van lage inkomens elkaar redelijk in evenwicht.

Figuur 5 Verhuizingen tussen Amsterdam en Zaanstad naar inkomenscategorie, 2007-2016 (in aantallen huishoudens)

Een van de belangrijkste herkomstgebieden voor alle inkomenscategorieën binnen de Amsterdamse instroom in 2015-2016 was Noord-West. Geuzenveld-Slotermeer-Sloterdijken en Oud-West/De Baarsjes (beiden 11% van de totale Amsterdamse instroom) waren de belangrijkste herkomstgebieden van huishoudens met lage inkomens. Oud-West/De Baarsjes is daarnaast echter ook een van de belangrijkste herkomstgebieden van hoge inkomens. Bos en Lommer behoort tot de belangrijkste herkomstgebieden voor midden- en hoge inkomens, maar niet voor lage inkomens.

Instroom naar inkomensbron

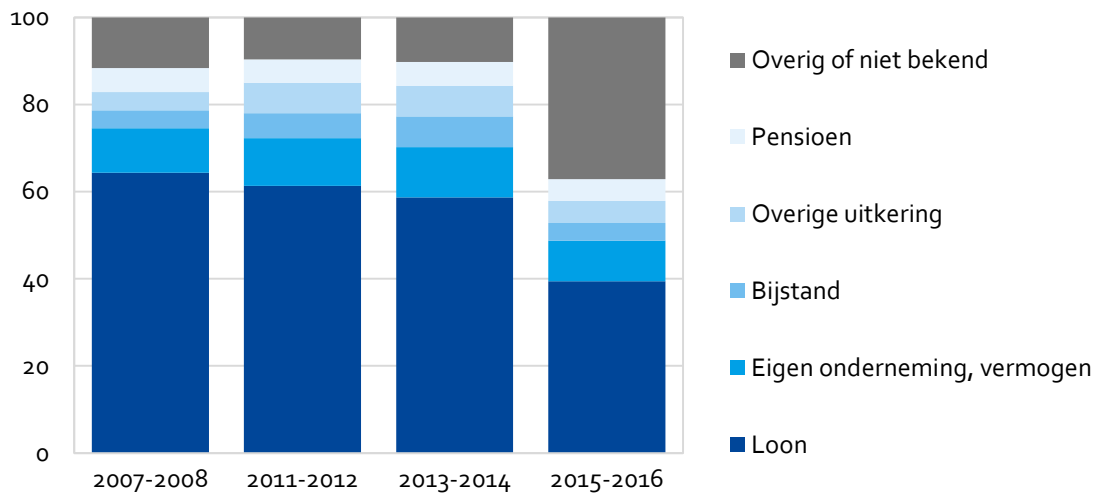
**70% van
instroom is
actief**

In 2015-2016 was van 37% van de instroom de inkomensbron onbekend. Om deze reden beperken wij de analyse wederom tot de periode 2007-2014, toen van circa 90% van alle huishoudens de inkomensbron wel bekend was. Deze periode laat een stabiel beeld zien, waar bij iedere meting circa 70% van de instroom actief is op de arbeidsmarkt (Figuur 6). De meerderheid van alle instromers heeft inkomen uit loon, al daalde het aandeel van deze groep binnen de totale instroom licht, van 64% van de totale instroom in 2007-2008 tot 59% in 2013-2014. In 2013-2014 komt dit neer op 3.060 huishoudens met een inkomen uit loon, vergeleken met 3.461 in 2007-2008.

Daarnaast had in alle drie de metingen tussen 10 en 12% van de instromers inkomen uit een eigen onderneming of vermogen. In 2013-2014 betrof dit 601 huishoudens, vergeleken met 550 in 2007-2008.

Het aandeel instromende huishoudens met inkomen uit de bijstand of een overige uitkering binnen de totale instroom is klein, maar verdubbelde wel bijna tussen 2007 en 2014: in beide gevallen van 4% tot 7%. In absolute cijfers betekent dit een toename van 220 tot 367 bijstandsontvangers en een stijging van 227 tot 311 overige uitkeringsontvangers.

Figuur 6. Instroom naar inkomensbron, 2007-2016 (in procenten)

Er zijn tussen de verschillende inkomensbronnen weinig grote verschillen in de belangrijkste herkomstplaatsen. Vanuit de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland verhuizen juist relatief veel gepensioneerden naar Zaanstad: rond 9%, vergeleken met rond 5% gemiddeld. Verder wijkt alleen de instroom vanuit het buitenland sterk af van de andere regio's, maar hier speelt mogelijk een rol dat van de buitenlandse verhuizingen relatief vaak het inkomen en de inkomensbron onbekend zijn.

Verhuisbewegingen naar inkomensgroep en inkomensbron per voormalige gemeente en wijk

Wanneer we onderscheid maken naar de voormalige gemeenten binnen Zaanstad, dan valt op dat Assendelft relatief het vaakste meeste hoge inkomens aantrekt. In 2013-2014 had 182 van de in totaal 505 gevestigde huishoudens een hoog inkomen, ofwel 36% vergeleken met 20% voor heel Zaanstad. Hiermee is Assendelft ook de enige voormalige gemeente binnen Zaanstad waar meer huishoudens met hoge inkomens dan met lage inkomens zich vestigen. Andere woonplaatsen waar zich verhoudingsgewijs veel huishoudens met een hoog inkomen vestigen zijn Westzaan (43 van 123 huishoudens, 35%) en Koog aan de Zaan (81 van 239 huishoudens, 34%). Hier vestigden zich echter wel iets meer huishoudens met lage inkomens dan met hoge inkomens, hoewel minder dan gemiddeld in Zaanstad.

Huishoudens met lage inkomens vestigen zich relatief vaak in Zaandijk (124 van 233, 53%) en Zaandam (1.575 van 3.128, 50%). Zaandijk trekt daarnaast ook bovengemiddeld veel huishoudens met hoge inkomens aan (52, 22%), terwijl deze groep zich verhoudingsgewijs minder vaak in Zaandam vestigt (526 huishoudens, 17%). Binnen Zaandam trekken de wijken Poelenburg (9% van alle inkomende lage inkomens), Pelders- en Hoornseveld (9%), Zaandam-West (9%) en Rosmolenwijk (8%) bovengemiddeld vaak lage inkomensgroepen aan, en juist beneden gemiddeld vaak midden- en hogere inkomens.

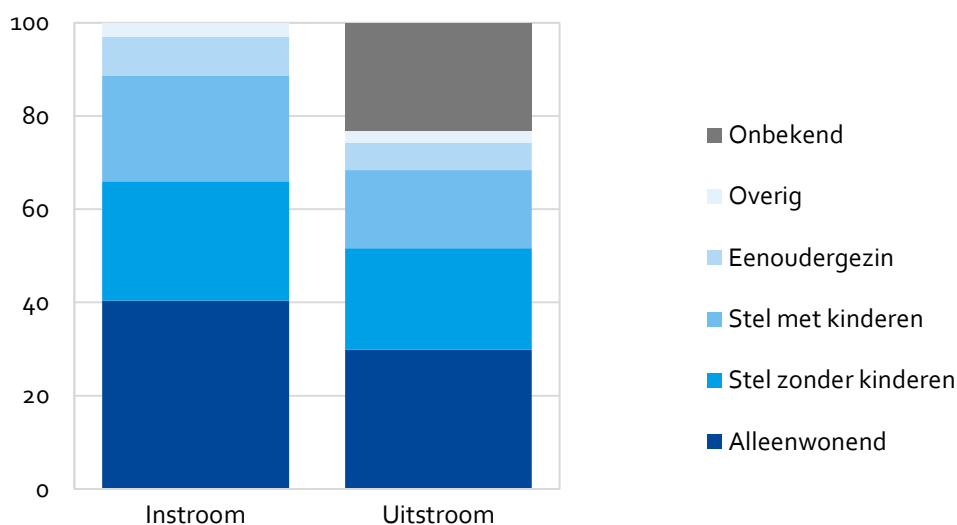
De instromers met een laag inkomen hebben in de meeste gevallen inkomen uit werk: in alle gebieden geldt dit voor minstens de helft van alle instromende huishoudens. Bij de uitstroom naar deelgebied zien we een vergelijkbaar patroon.

Instroom en uitstroom naar huishoudentype

40% instroom
alleenwonend

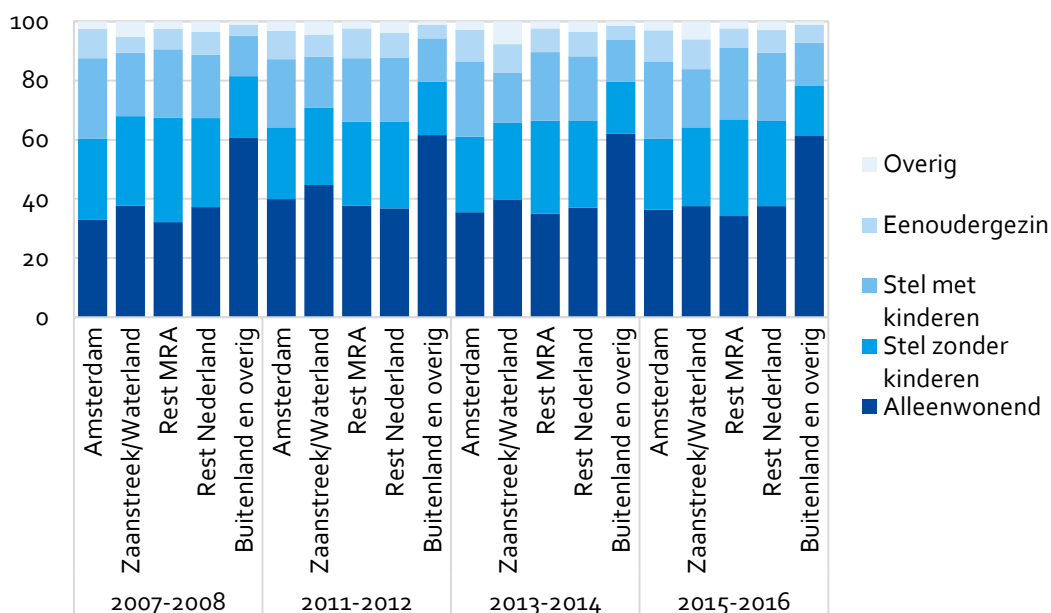
Qua huishoudenssamenstelling was 40% van de instromers in 2015-2016 alleenwonend (Figuur 7). Dit ging om 2.485 huishoudens. Daarnaast betrof 26% van de instromende huishoudens een stel zonder kinderen (1.576 huishoudens) en 23% een stel met kinderen (1.389 huishoudens). 9% betrof een eenoudergezin (523 huishoudens). Bij de uitstroom is van de buitenlandse uitstroom de verdeling over huishoudentypen onbekend. Verder is 30% alleenwonend (1.719 huishoudens), 22% een stel zonder kinderen (1.251 huishoudens), 17% een stel met kinderen (966 huishoudens) en 6% betreft een eenoudergezin (341 huishoudens). Er zijn weinig verschillen door de tijd heen.

Figuur 7. Instroom en uitstroom naar huishoudenssituatie, 2015-2016 (in procenten)

Instromers vanuit het buitenland zijn relatief vaak alleenwonend: in 2015-2016 was dit 61% van de totale instroom (593 huishoudens) (Figuur 8). Gezinnen met kinderen (23% van de instroom) komen iets vaker dan gemiddeld uit Amsterdam (26%, 573 huishoudens) en juist iets minder vaak uit de overige gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland (20%, 123 huishoudens). De verschillen door de tijd zijn klein.

Figuur 8. Instroom naar herkomstgebied en huishoudenssituatie, 2007-2016 (in procenten)

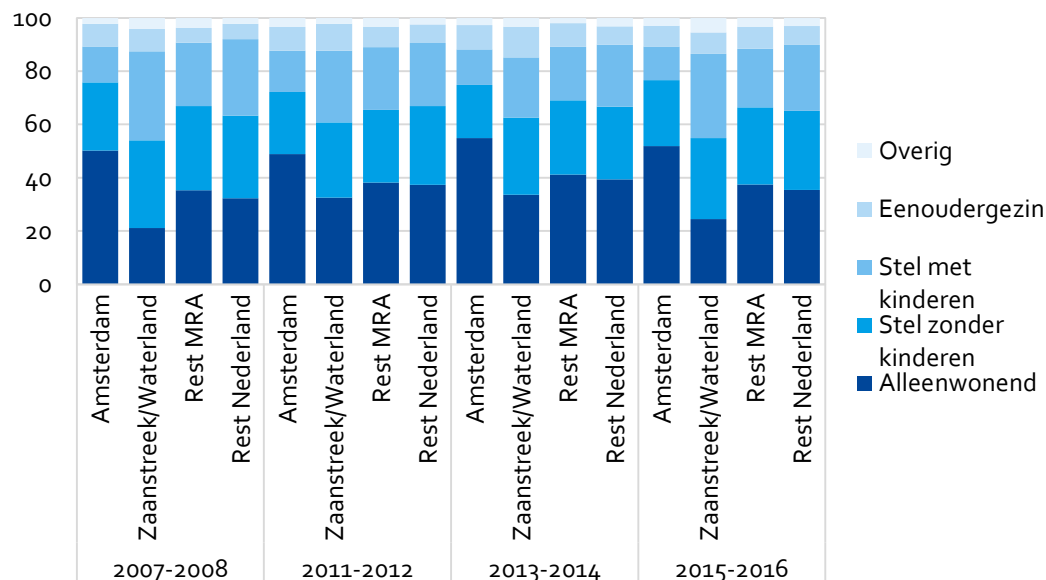

**Vooral
alleenwonenden
naar
Amsterdam**

Splitsen we de uitstroom uit naar bestemmingen, dan valt op dat Amsterdam vooral in trek is bij alleenwonenden: 52% van alle naar Amsterdam verhuisde huishoudens betrof een alleenwonende (643 huishoudens) (Figuur 9). Alleenwonenden vertrekken juist beneden gemiddeld vaak naar een van de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland (25%, 161 huishoudens). Bij de twee voorgaande metingen was dit echter nog respectievelijk 32% en 33%.

Stellen met kinderen vertrekken juist relatief weinig naar Amsterdam (13%, 156 huishoudens), maar vormen wel 32% van de uitstroom naar de overige gemeenten in de regio Zaanstreek/Waterland (207 huishoudens). Opvallend is dat de uitstroom van stellen met kinderen hier naar toe tussen 2007 en 2014 afgenomen is met 11%, maar sindsdien weer met 10% is toegenomen. De uitstroom van gezinnen naar de rest van Nederland nam af tussen 2007-2008 en 2011-2012, maar is sindsdien nagenoeg stabiel.

Figuur 9. Uitstroom naar bestemming en huishoudenssituatie, 2007-2016 (in procenten)

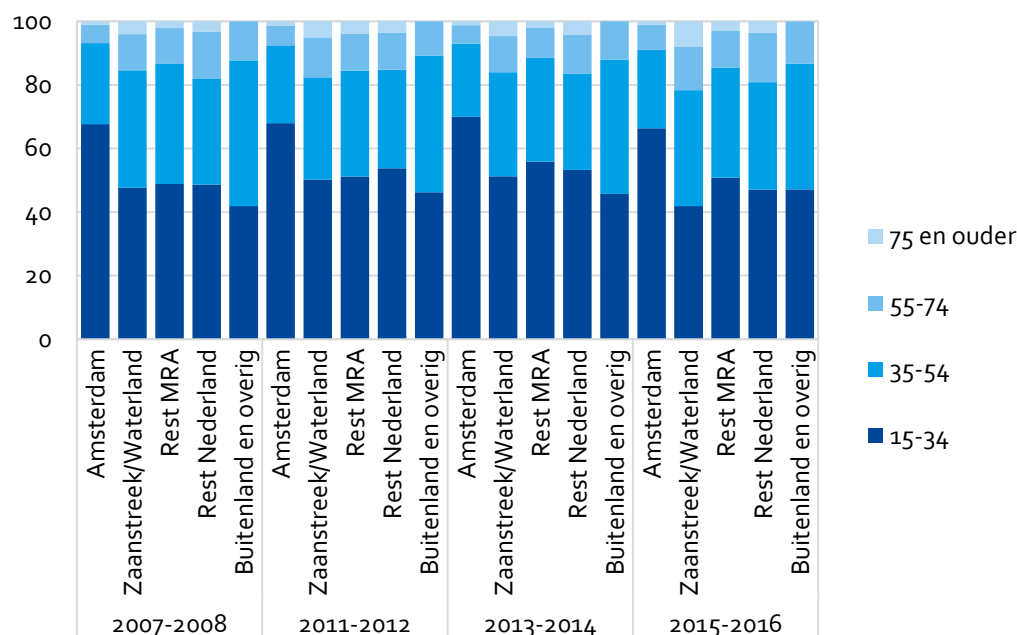
**Helft in- en
uitstroom 15-
35 jaar**

Instroom en uitstroom naar leeftijdscategorieën

De instroom en de uitstroom zijn vrijwel identiek verdeeld over de verschillende leeftijdscategorieën. Van de totale instroom in 2015-2016 is ruim de helft (54%) tussen de 15 en 35 jaar oud (3.296 huishoudens). Dit geldt voor 51% van de uitstroom (2.945 huishoudens). Daarna is de groep 35 tot 54 jaar het grootst: 34% van zowel de instroom (2.069 huishoudens) als de uitstroom (1.932 huishoudens).

Wanneer we specificeren naar de verschillende herkomstregio's zien we geen grote verschillen ten opzichte van de algemene instroom. We zien enkel dat vanuit de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland vergeleken met de andere regio's relatief veel instromers van 55 en ouder naar Zaanstad verhuizen, en juist iets minder instromers van middelbare leeftijd. Bij de uitstroom zien we tussen de verschillende vestigingsregio's wel verschillen in de leeftijdsverdeling. Naar Amsterdam vertrekken relatief meer huishoudens waarvan de hoofdbewoner 15-34 jaar is (66%, 823 huishoudens). De groep die in 2015-2016 naar de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland vertrekt telt juist relatief veel huishoudens waarvan de hoofdbewoner 75 of ouder is (8%, 53 huishoudens), zowel vergeleken met de gemiddelde uitstroom (3%) als met de bevindingen van eerdere jaren.

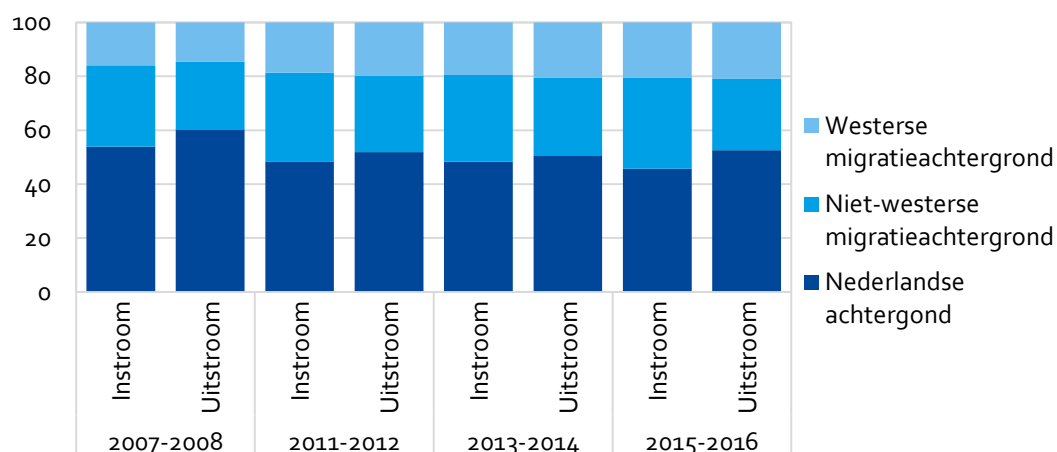
Figuur 10. Uitstroom naar bestemming en leeftijdscategorie, 2007-2016 (in procenten)²

Instroom en uitstroom naar herkomstgroep

Van de instroom in 2015-2016 had 46% een Nederlandse achtergrond (2.815 huishoudens), 34% een niet-westerse migratieachtergrond (2.084 huishoudens) en 20% een westerse migratieachtergrond (1.256 huishoudens) (Figuur 11). Bij de uitstroom gaat dit om respectievelijk 53% (3.027 huishoudens), 27% (1.529 huishoudens) en 21% (1.196 huishoudens). Huishoudens met een hoofdbewoner met een Nederlandse achtergrond vertrekken dus relatief iets vaker uit Zaanstad dan dat ze zich er vestigen, terwijl huishoudens waarvan de hoofdbewoner een niet-westerse migratieachtergrond heeft zich juist vaker in Zaanstad vestigen dan er vertrekken. Bij een westerse migratieachtergrond zijn de instroom en uitstroom in alle jaren ongeveer gelijk.

Figuur 11. Instroom en uitstroom naar herkomstgroep, 2007-2016 (in procenten)

Wanneer we uitsplitsen naar herkomstregio valt op dat de instroom vanuit Amsterdam een relatief groot aandeel huishoudens waarvan de hoofdbewoner een niet-westerse migratieachtergrond heeft kent (43%, 944 huishoudens), terwijl het aandeel met een Nederlandse achtergrond met 39% (860 huishoudens) beneden gemiddeld is. Vanuit de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland zijn juist relatief veel huishoudens met een Nederlandse achtergrond naar Zaanstad

² Bij de buitenlandse uitstroom zijn de categorieën 55-74 en 75 en ouder samengevoegd.

verhuisd (79%, 492 huishoudens). Rechtstreeks vanuit het buitenland verhuizen meer huishoudens met een westerse (51,5%, 499 huishoudens) dan een niet-westerse migratieachtergrond (32%, 314 huishoudens) naar Zaanstad toe.

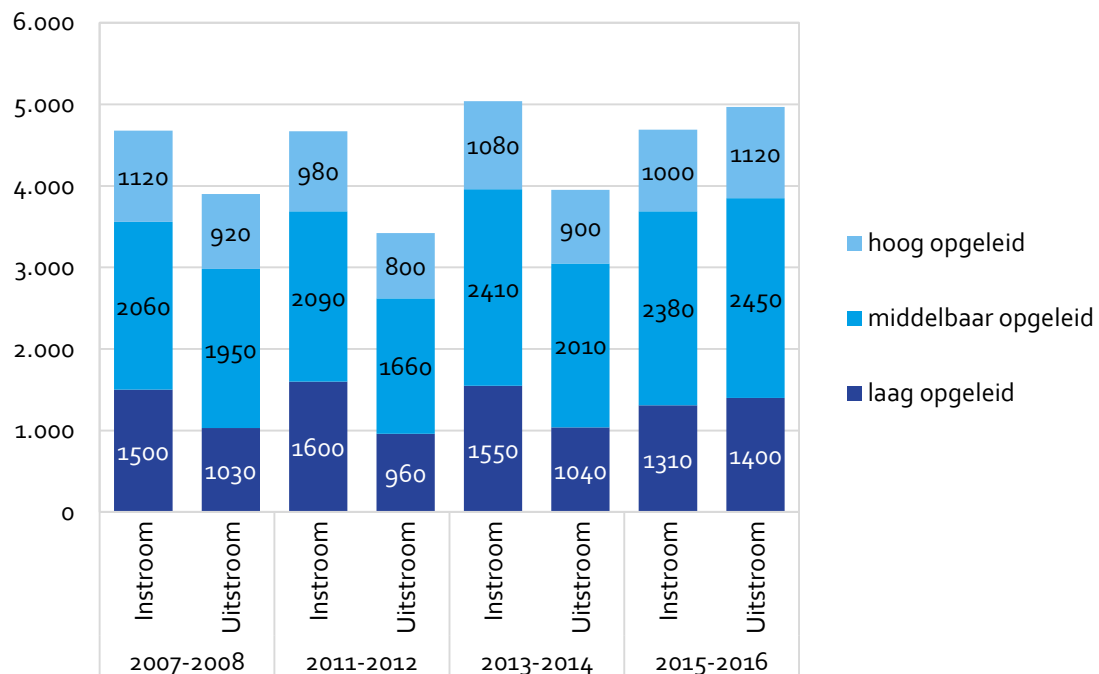
Bij de uitstroom zien we dat huishoudens met een Nederlandse achtergrond vergeleken met de totale uitstroom minder vaak naar Amsterdam vertrekken (46% van de uitstroom naar Amsterdam, 568 huishoudens) en vooral bovengemiddeld vaak naar de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland (76%, 469 huishoudens) en de rest van Nederland 71%, 1184 huishoudens). Huishoudens met een niet-westerse migratieachtergrond zijn juist relatief sterk vertegenwoordigd binnen de uitstroom naar Amsterdam (36%, 446 huishoudens) en naar het buitenland (37%, 487 huishoudens). Huishoudens met een westerse migratieachtergrond zijn oververtegenwoordigd binnen de uitstroom naar het buitenland (45%, 596 huishoudens).

Instroom en uitstroom naar opleidingsniveau

Van de instroom is 51% middelbaar opgeleid (2.380 huishoudens), 28% laag opgeleid (1.310 huishoudens) en 21% hoog opgeleid (1.000 huishoudens) (Figuur 12). Sinds 2007-2008 is het aandeel lager opgeleiden binnen de instroom aanvankelijk gestegen en na 2011-2012 weer gedaald. Het aandeel middelbaar opgeleiden binnen de instroom is sinds 2007-2008 met 6% toegenomen. Bij de uitstroom zien we een vergelijkbare verdeling: 49% van de vertrekkers is middelbaar opgeleid (2.450 huishoudens), 28% laag opgeleid (1.400 huishoudens) en 22,5% hoog opgeleid (1.120 huishoudens). Amsterdam lijkt iets meer in trek onder hoger opgeleiden.

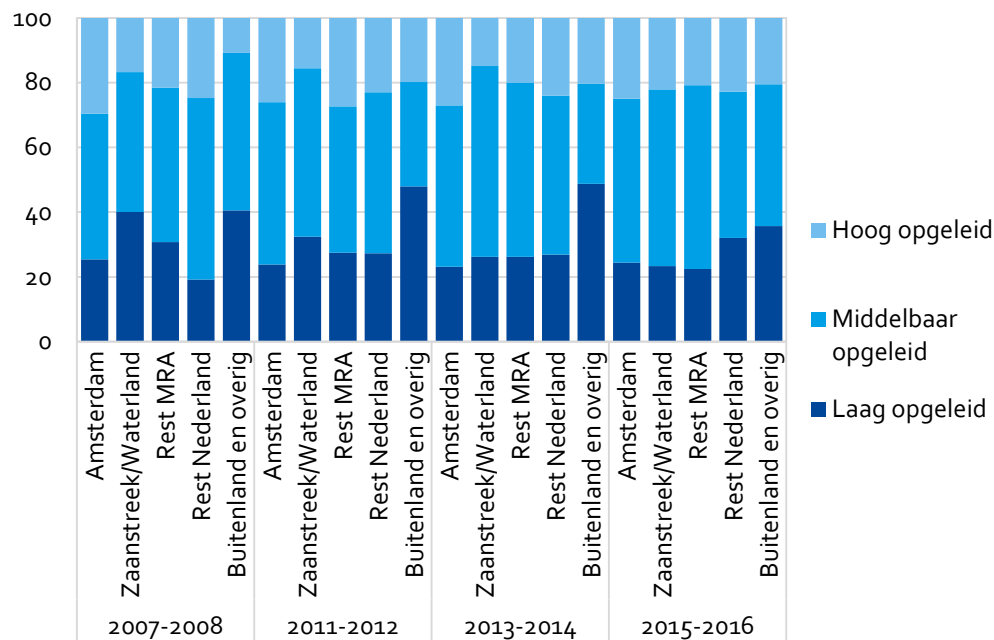
Een opmerkelijke ontwikkeling door de tijd heen is dat in 2015-2016 voor het eerst de uitstroom van lager opgeleiden (1.400) groter is dan de instroom (1.310). In de voorgaande jaren was de instroom van lager opgeleiden aanzienlijk hoger dan de uitstroom.

Figuur 12. Instroom en uitstroom naar opleidingsniveau, 2007-2016 (in aantallen huishoudens, afgerond op tientallen)

De verschillende herkomstgebieden wijken weinig af van het algemene beeld, met uitzondering van de buitenlandse instroom: daarbinnen is het aandeel laag opgeleiden twee keer zo hoog (55%) (Figuur 13). Wanneer we de uitstroom uitsplitsen naar bestemming zien we dat in alle jaren lager opgeleiden vaker naar het buitenland vertrekken. Ook is Amsterdam in alle jaren iets meer in trek onder hoger opgeleiden. Verder zijn er verschuivingen door de tijd geweest.

Figuur 13. Uitstroom naar opleidingsniveau en bestemming, 2007-2016 (in procenten)

Instroom en uitstroom naar eigendomsstatus woning

In Zaanstad bestond in 2016 53% van de woningvoorraad uit koopwoningen, 39% uit corporatiehuurwoningen en 8% uit particuliere huurwoningen.

Wanneer we bij de instromers kijken naar de eigendomsstatus van de huidige woning, blijkt 41% van de instroom eigenaar-bewoner (2.538 huishoudens), 33% corporatiehuurder (2.009 huishoudens) en 20% particuliere huurder (1.249 huishoudens). De instroom vanuit Amsterdam betreft iets vaker dan gemiddeld een corporatiewoning (38%, 846 huishoudens), terwijl de buitenlandse instroom zich juist relatief vaak vestigt in een particuliere huurwoning (37%, 361 huishoudens). Sinds 2011-2012 zien we een toename van 8% van het aandeel eigenaar-bewoners binnen de instroom. Het aandeel corporatiehuurders nam gedurende deze periode juist met 8% af.

Van de uitstroom (alleen voor binnenlandse verhuizingen bekend) is 38% naar een koopwoning vertrokken (1.692 huishoudens), 28% naar een corporatiehuurwoning (1.223 huishoudens) en 25% naar een particuliere huurwoning (1.095 huishoudens). Uitgesplitst naar vestigingsplaatsen valt op dat de uitstroom naar Amsterdam relatief weinig eigenaar-bewoners telt (21%) en juist bovengemiddeld veel corporatiehuurders (40%). De uitstroom naar de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland telt relatief veel eigenaar-bewoners (50%) een minder corporatiehuurders (22%). De huishoudens die naar de rest van Nederland vertrekken zijn minder vaak naar een corporatiewoning vertrokken (21%) en juist wat vaker naar een koopwoning (46%).

Bestuderen we de eigendomsvorm van de vorige woning (alleen voor binnenlandse verhuizingen bekend), dan maken eigenaar-bewoners 33% en corporatiehuurders 34% van de totale instroom uit. 25% van de instroom is vanuit een particuliere huurwoning naar Zaanstad verhuisd. De instroom vanuit Amsterdam telt relatief veel corporatiehuurders (44%), en de instroom vanuit de overige gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland juist weinig (12%). Hier vanuit trekken juist relatief veel eigenaar-bewoners richting Zaanstad (50%).

Van de uitstroom was 44% eigenaar-bewoner, 32% corporatiehuurder en 21% particuliere huurder. Uitgesplitst naar vestigingsregio valt vooral op dat de uitstroom naar het buitenland relatief vaak particuliere huurders betreft (34%) en minder eigenaar-bewoners (32%). Sinds 2011-2012 zien we een afname van het aandeel corporatiehuurders (-7%) en een toename van het aandeel eigenaar-bewoners (+9%) binnen de totale uitstroom.

Colofon

Bestuur en Organisatie
Amstel 1
1011 PN Amsterdam
Telefoon: 020 5522048

Opdrachtgever
Gemeente Zaanstad

Auteurs: Bart Sleutjes en Hester Booi

Onderzoek, Informatie en Statistiek (OIS)
Oudezijds Voorburgwal 300
1012 GL Amsterdam
Telefoon: 020 251 0333

www.ois.amsterdam.nl